

Witajcie klasy 5

Dzisiaj praca z podręcznikiem i odrobina Internetu , notatkę można wydrukować lub przepisać – w zależności od możliwości.

Lekcja 22

Temat: Monarchia stanowa w Polsce

Przebieg lekcji.

1.Lekcja z e-podręcznika, proszę skopiować poniższy link do przeglądarki

<https://epodreczniki.pl/a/demokracja-szlachecka/DPs7vieSX>

Po jego otwarciu zobaczycie lekcję: Demokracja szlachecka. Spróbujcie ustnie odpowiedzieć na polecenia, rozwiążcie ćwiczenia interaktywne. Niczego nie wpisujcie do zeszytu.

2. W zeszycie pod tematem lekcji zapiszcie formułkę: Zajęcia zdalne z platformą edukacyjną e-podreczniki.pl

3.Przeczytajcie uważnie tekst z podręcznika str.216 - 221

4. Zapiszcie notatkę do zeszytu – w wybranej formie.

Monarchia stanowa w Polsce

1. W czasach państwa pierwszych **Piastów** Polska była **monarchią patrymonialną**

2. W XIII i XIV w. Polska przekształciła się w **monarchię stanową**

a. społeczeństwo polskie uległo oddziałowi na **stany**:

– **rycerstwo**

– **duchowieństwo**

– **mieszczaństwo**

– **chłopstwo** – stan kmiecy

b. stan rycerski i duchowny były stanami uprzywilejowanymi

3. Powstanie **stanu szlacheckiego**

a. **szlachta** wywodziła się z dawnego **rycerstwa**

– szlachta nadal była zobowiązana do służby wojskowej

– znaczenie wojskowe szlachty zmalało z powodu zmian w wojskowości

b. głównym źródłem dochodu szlachty była ziemia

– szlachta miała prawo do posiadania ziemi na własność

– szlachta część ziemi oddawała w użytkowanie chłopom

– gospodarstwa szlacheckie uprawiali chłopci w ramach **pańszczyzny**

4. **Przywileje** szlacheckie

a. **przywilej koszycki** nadany przez **Ludwika Węgierskiego** w **1374 r.**

a. w którym król:

- obniżył podatki szlachcie
- zobowiązał się nie nakładać nowych podatków bez zgody szlachty
- pokrywać koszty wyprawy wojenne poza granice kraju
- wykupić szlachcica wziętego do niewoli podczas wojny
- obsadzać urzędy wyłącznie Polakami

b. **przywilej czerwiński** nadany przez **Władysława Jagiełłę** w **1423 r.**

- szlachcic nie mógł być pozbawiony majątku bez wyroku sądowego
- wprowadzał zakaz łączenia urzędów sędziego i starosty

c. **przywilej jedlinieńsko-krakowski** nadany przez **Władysława Jagiełłę** w **1430 i 1433 r.**

- król zobowiązał się nie więzić szlachcica bez wyroku sądowego
- zagwarantował szlachcie wyższe stanowiska kościelne

d. **przywilej cerekwicko-nieszawski** nadany przez **Kazimierza Jagiellończyka** w **1454 r.**

- król zobowiązał się nie zwoływać **pospolitego ruszenia** bez zgody szlachty

e. **przywilej piotrkowski**, nadany przez **Jana Olbrachta** w **1496 r.**

- szlachta została zwolniona z opłat celnych za przewóz towarów
- wprowadzała zakaz sprawowania urzędów przez mieszczan

f. **Konstytucja *Nihil novi***, uchwalona przez sejm walny w **1505 r.**

- wszystkie nowe prawa wymagały zgody senatu i szlachty